

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**
PERFIL

**JAUME CABRÉ
(BARCELONA, 1947)
ÉS UN DELS
ESCRITORS EN
LLENGUA
CATALANA AMB
MÉS PROJECCIÓ
INTERNACIONAL.
ARA TORNA A LA
NOVEL·LA 10 ANYS
DESPRÉS DE
'JO CONFESSO',
QUE VA REDOBLAR
L'ÈXIT DE 'LES
VEUS DEL PAMANO'**

L'atreviment desconcertant de Jaume Cabré

PERE
ANTONI
PONS

Han passat deu anys entremig, durant els quals ha publicat l'assaig *Les incerteses* –sobre l'ofici d'escriure narrativa de ficció– i els relats de *Quan arriba la penombra*. Si tenim en compte que la novel·la anterior a *Jo confesso* va ser *Les veus del Pamano* (2004), el títol que el va convertir en un escriptor de masses a Catalunya i en un escriptor conegut pel públic i reconegut per la crítica a l'estranger, és natural que les expectatives, ara, siguin màximes.

En realitat, *Consumits pel foc* té ben poc a veure amb les dues novel·les més exitoses de l'autor. Som lluny, aquí, dels *tour de force* de molts centenars de pàgines, dels arcs temporals que travessen dècades, de les populoses gale-

Consumits pel foc (Proa) és la primera novel·la de Jaume Cabré (Terrassa, 1947) després de l'èxit internacional de *Jo confesso*.

ries de personatges, de les mirades panoràmiques però concretes sobre els fets de la gran història... Més enllà de l'incipit i l'èxipit que l'obren i la tanquen, i d'una breu explicació inicial sobre la infantesa del protagonista, la present novel·la té un nucli argumental que es desenvolupa en poc més d'un mes, té un únic protagonista i mitja dotzena de secundaris, i els esdeveniments que s'hi relaten transcorren en un buit històric –o en un temps actual neutre– i bàsicament tenen entitat en el pla psicològic i emocional. Res a veure amb *Les veus del Pamano* i *Jo confesso*, en què els aspectes històrics i sociopolítics eren centrals.

Aquest cop de volant novel·líctic pot ser interpretat com un atreviment de Cabré, que no ha volgut repetir la fórmula que tan bé li havia funcionat, o que ha escrit el que li ha vingut de gust sense especular sobre si això és el que esperen d'ell els lectors. Si és així, el gest té alguna cosa d'incòmiabile. Els atreviments, però, no són una garantia de res, i a Cabré li ha sortit una raresa rocambolesca, desconcertant i, en última instància, fallida.

Enigmàtica i embullada

Agafeu un personatge d'origens gairebé dickensians –amb la mare morta i el pare boig, l'Ismael creix en un pis tutelat i, contra pronòstic, pot acabar guanyant-se la vida com a professor de llengua i literatura–; poseu-lo al mig d'una tèrbola i enrevessada trama de reminiscències hitchcockianes –una mica d'incertesa sobre la pròpia identitat, una mica de desvari i d'instabilitat mental, una mica d'angoixa de fals culpable–; poseu-hi una dona marcada per la tragèdia i un amor condemnat al fracàs; decoreu-ho

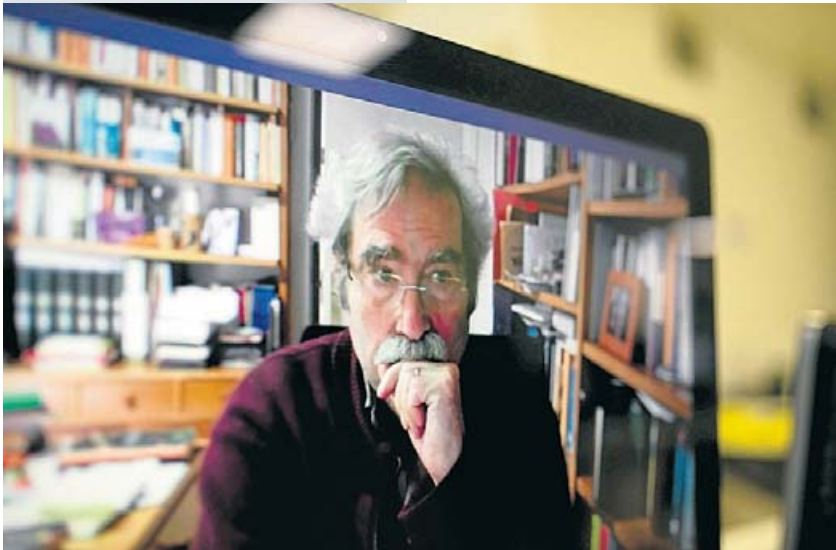
CONSUMITS
PEL FOC
JAUME CABRÉ
EDITORIAL
190 PÀG. / 19 €

**ELS ATREVI-
MENTS NO
SÓN
GARANTIA
DE RES, I A
CABRÉ LI HA
SORTIT UNA
RARESA
ROCAMBO-
LESCA,
DESCONCER-
TANT I, EN
ÚLTIMA
INSTÀNCIA,
FALLIDA**

amb unes gotes de passió llibresca –o d'autoconsciència culturalista–; porteu-ho tot plegat cap a una conclusió precipitada, extravagant i fatídica, i, per si tot això no fos prou, complementeu la trama principal amb una subtrama rondallesca protagonitzada per senglers que pensen i parlen. El resultat és una novel·la enigmàtica però sobretot embullada, una novel·la de to i gènere deliberadament flexibles que a la fi fa un efecte artíficiós i desconjuntat, una novel·la que juga a desconcertar el lector i acaba desconcertada ella mateixa.

La llengua usada per Cabré contribueix a l'efecte general de raresa i desconcert. Tot i que està narrada en tercera persona, la novel·la pretén reproduir –encarnar– verbalment el pensament, la consciència i l'estat d'ànim del protagonista, un home maltractat per múltiples ferides mentals: té amnèsia a causa d'un accident de cotxe, està traumatitzat per culpa d'uns fets violents dels quals ha estat testimoni, els nervis se'l mengen perquè no sap qui és i perquè el persegueixen, potser fins i tot és mig boig igual com ho era el seu pare... És lògic, doncs, que Cabré faci un ús poc previsible de la puntuació, de la sintaxi, dels diàlegs. Així, es poden llegir frases com aquesta: "Feia anys que no pujava a Vallvidrera, i segles fer-ho amb un funicular".

Com es pot expressar l'espessor sense ser espès?, com es pot escriure sobre el desordre sense ser caòtic?, com es pot descriure la confusió mental sense resultar confús? Són preguntes fundacionals de la modernitat cultural. A *Consumits pel foc*, Cabré prova de respondre-hi, però les respostes no són convincents. ♦♦

FRANCESC MELCION

La viscosa abraçada del patriarcat

M. ÀNGELS
CABRÉ

Com l'anguila, les dones hem d'esmunyir-nos constantment per no caure en la trampa del patriarcat, que ens assetja dia rere dia. El patriarcat ens envolta i ens xucla cap a un remolí del qual mai sortim indemnes i sovint molt malparades. La història del feminisme és plena de veus que s'aixequen contra aquesta feridora emboscada, i a la literatura cada vegada abunden més els testimonis de dones que diuen prou tot explicant el seu Me Too particular.

La pintora Paula Bonet (Vila-real, 1980) ho fa en aquest llibre polièdric que pot llegir-se com una llarga carta d'amor a un home que la va tenir presonera durant la seva joventut o com una reivindicació de la cons-

truïció de la identitat que acaba en revolta i empoderament. Per amplificar el contingut de *L'anguila*, l'autora està fent una exposició amb el mateix títol al Centre Cultural la Nau de la Universitat de València, on va estudiar belles arts.

El crit i la reflexió

Coneguda pel seu compromís feminista, en aquestes pàgines el reblla amb nota. A *L'anguila* hi ha espai per a l'avortament no desitjat, la prepotència dels mascles al·fa que s'aprofiten de les nimfes tendres, els abusos sexuals (inclosa la violació), els llaços familiars i també l'amistat. En aquest relat assossegat on l'autora ha sabut traduir el crit en reflexió, l'espai principal l'ocupa la relació

desequilibrada del professor amb la jove i talentosa alumna (demostració feaent de com el patriarcat s'aprofita de les vulnerabilitats i blanqueja exercicis de dominació).

Trenada amb la història familiar, en aquesta relació sentimental Bonet bolca tot el seu dolor per renèixer de les seves cendres fetes de retalls, cartes, fotografies, acrílics i trementines. A diferència d'altres textos autobiogràfics semblants, aquest llibre abunda en al·lusions a la història de l'art i a la pintura en el seu vessant més orgànic. Ens captiva amb la seva passió per les arts plàstiques, una prolongació de l'autora que li permet comunicar-se amb el món. Però Paula Bonet domina també l'art de la paraula, que ja ha ensin-

EFE

L'ANGUILA
PAULA BONET
UNIVERS /
ANAGRAMA
TRADUCCIÓ DE
VICENT USÓ
272 PÀG. / 18,90 €

trat en altres llibres seus com *La sed* i *Cuerpo de embarazada sin embrión*.

L'anguila és també un avís per a navegants: boniques Caputxetes, allunyeu-vos del llop. Que no us agafi desprevingudes al mig del bosc, ni a la presentació d'un llibre de poemes ni a la inauguració d'una exposició. El llop és llest i vosaltres innocents. Sempre haurem de lamentar que hi hagi dones que caiguin a les urpes dels depredadors, però cada llibre que es publica, cada pel·lícula que s'estrena i cada cançó que ens ho recorda ens protegeixen una mica més contra els abusadors que, amb la complicitat d'un patriarcat que els protegeix, destrossen joventuts i vides. Ho diu l'autora a la recta final del llibre: "Tots els Harvey Weinstein del món creuen que poden estar tranquils perquè el sistema els està fet a mida i saben que poden prendre el que necessiten quan els vinga de gust". La quarta onada feminista ha agitat les aigües i amb *L'anguila* alguns ja no nedaran tan tranquils. ♦♦